Milliyet Türkiye İller Ansiklopedisi

ISPARTA

32

YÜZÖLÇÜMÜ: 8 bin 937 kilometrekare.
NÜFUS: 350 bin 116.
İLÇELER: Atabey, Eğridir, Gelendost, Keçiborlu, Senirkent, Sütçüler,Şarkikaraağaç, Uluborlu, Yalvaç.
KÖY SAYISI: 178.
DOKTOR SAYISI: 80.
HASTANE YATAK SAYISI: 4 bin.
OKUR—YAZAR ORANI: % 90.
OTOMATİK TELEFON KODU: 827.

Adı nereden geliyor

Isparta'nın tarihteki adı "Baris" idi. Bu Hititler tarafından verilen isimdi ve "Bereket" anlamına gelmekteydi. Romalılar Psidia adıyla anılan yöreye hâkim olunca Baris adını kendi dillerine uydurup "Sbarita" dediler.Kent Türklerin eline geçtikten sonra önce "Isbarita" olarak anıldı, sonra halkın dilinde Isparta şekline dönüştü ve bu ad altında ölümsüzleşti.

Kentlerimizin tarihçesi bir kültür hizmeti olarak GARANTİ BANKASI'nca hazırlanmıştır

Doğa güzelliklerini ünlü halılarına yansıtır

GÖLLER VE GÜLLERLE DONANMIŞ İLİMİZ...

AKDENİZ bölgesinin batı kesiminde, göller bölgesinin merkezinde yer alan Isparta güllerle donanmış, halısına gülünü yansıtmış, geleneklerini, görenek-lerini korumuş bir ilimizdir.

Sınırlarının içinde ülkemizin dördüncü büyük gölü Eğridir'i saklayan, bir gül, bir halı diyarıdır.

Nasıl Gidilir

Isparta İçanadolu'yu Akdeniz'e bağlar. Bu nedenle Afyon üzerinden kentimize uğrayan vasıtalar Ağlasun ve Bucak güzergâhını takip ederek Antalya'ya ulaşır. Yine aynı güzergâh üzerinden Ege bölgesi illeri ile ulaşım sağlanır. Isparta ili öte yandan Eğridir, Şarkikaraağaç güzergâhını takiple Konya ile bağlantılıdır. Bu yol özellikle maden nakliyatında Antalya iline bağlantı sağlar.

Isparta'da cumhuriyet ile birlikte kurulan demiryolu şebekesi ile Türkiye'nin demiryolu bulunan bütün merkezlerine ulaşım sağlanır. Halen her sabah 6.45'te mototren, her akşam sat 19.15'te Pamukkale Ekspresi Karakuyu'da aktarma yapmak kaydıyla bütün vatandaşlarımıza ulaşım imkânı sağlamaktadır.

Doğal güzelliklerinin yanı sıra, sosyal yapısının bozulmayışı, gecekondulaşma eğilimi göstermemesi, göç hareketinin görülmeyişi Isparta'ya özgüdür hep.

El sanatları, halıları, gülyağı, tatlı su ürünleri ile önemli bir ihraç merkezi olan kent, 1980 sayımına göre yüzde 75.15'lik bir nüfus artışı ile Türkiye genelinde üçüncü sırayı almıştır. Bu kadar hızla kalabalıklaşmasına karşın, kırsal bölgede değerlendirilen el emeği, sağlıksız büyüme ve kentleşmeyi önlemiştir.

Ispartalılar, Anadolu'nun hemen her yöresinde olduğu gibi, babaerkil aile tipine sadık kalmışlar ama iş hayatında kadın-erkek omuz omuza çalışmayı sürdürmüşlerdir. Halı tezgâhları ile gül bahçeleri Isparta'nın, Ispartalıların güzellik, turizm ve ticaret sembolü olmuştur.

Sizlere hizmet vermekten mutluyuz

ANADOLU BANKASI
Hazine Bankası

Politik Kimliği

1950
Milletvekili genel seçimleri
Katılma oranı: % 90.9

Partiler	Aldığı oy
CHP	30.233
DP	45.154

1954
Milletvekili genel seçimleri
Katılma oranı: % 89.1

Partiler	Aldığı oy
CHP	30.893
DP	52.051
Bağımsızlar	571

1957
Milletvekili genel seçimleri
Katılma oranı: % 78.0

Partiler	Aldığı oy
CHP	26.050
CMP	575
DP	36.179
HP	19.265

1961
Milletvekili genel seçimleri
Katılma oranı: % 82.8

Partiler	Aldığı oy
AP	46.155
CHP	30.357
YTP	13.386

1965
Milletvekili genel seçimleri
Katılma oranı: % 66.5

Partiler	Aldığı oy
AP	48.868
CHP	17.640
YTP	10.086

1969
Milletvekili genel seçimleri
Katılma oranı: % 65.6

Partiler	Aldığı oy
AP	64.465
CHP	11.233
CGP	1.954
MP	451
TİP	780
YTP	339

1973
Milletvekili genel seçimleri
Katılma oranı: % 63.7

Partiler	Aldığı oy
AP	52.297
CHP	12.093
CGP	2.246
DP	9.702
MHP	1.326
MSP	6.002
TBP	600

1977
Milletvekili genel seçimleri
Katılma oranı: % 77.8

Partiler	Aldığı oy
AP	84.133
CHP	25.711
DP	1.533
CGP	1.121
MHP	3.743
MSP	4.629

İSPARTA ANAYASA
HALK
OYLAMASI SONUÇLARI

YIL: 1961	YIL: 1982
Kabul	Kabul
% 65	% 91.8
Red	Red
% 35	% 8.2

ISPARTA VALİSİ NECDET UÇAN

«İŞSİZLİĞİN AZALDIĞI İLİMİZDE OKUR-YAZAR ORANI % 95'E VARIR»

ISPARTA ili, Akdeniz iklim kuşağının göller bölgesi olarak tanımlanan bölgede, Akdeniz, İç-Anadolu ve göller bölgesine has iklim özelliklerini taşır. Antalya'dan, Anadolu'nun, batı, kuzey ve iç bölgesine uzayan karayolları ilimizden geçer. Demiryolunun etkinliği daha azdır. İdarî bölüm olarak merkez ilçe dahil on ilçe, 41 belediye ve 180 köye sahiptir. 1980 nüfus sayımına göre 350.116 nüfus mevcuttur. Isparta ili Türkiye genelinde sahip olduğu imkânlar nedeni ile sorunu çok az olan bir ildir. Köylerden şehir merkezine akın artmış isede, çeşitli kamu ve özel sektör kuruluşlarının yapı kooperatifleri sosyal mesken problemlerini halletmiştir. Ekonomisi genellikle tarıma dayanır. Elmacılık, halıcılık, orman ve su ürünleri ile gülcülük halkımızın başlıca geçim kaynağıdır. Ayrıca çeşitli sanayi dallarının faaliyeti ile Türkiye genelinde işsizliğin azaldığı bir il durumundadır. İlimizin okur yazar oranı yüzde 95'in üstündedir. 1982 öğretim yılı sonunda Isparta ilinde okumaz, yazmaz vatandaşımız kalmayacaktır. Eğitim kurumları yeterli miktarda olup, okulu bulunmayan köy yoktur. Kent sistemli ve düzenli olarak gelişmektedir. Geniş yolları, modern binaları ve bilhassa temizliği ile dikkati çekmektedir. Vatandaşlarımız temizliğe son derece dikkat etmektedirler. Hayırseverdirler. Kentte pek çok tesis vatandaşlarımızın sosyal yardımlaşma duygularının bir sembolü olarak devlet yardımı almadan yapılmıştır. 1982 yılında toplam 76 proje için devlet yatırımları miktarı 4.5 milyar liradır. Sonuç olarak, hızla gelişen Türkiyemizin önemli bir yerinde bulunan ilimiz, kalkınma yolunda devlet ve millet elele parolasının en güzel örneğini vermiştir. Ve vermeye devam edecektir

ISPARTA BELEDİYE BAŞKANI MÜSLİM SEVGİ

«HALKIMIZ YOL GÖSTERİCİ, YARDIMCI OLMALIDIR»

ŞEHRE istenilen hizmetin götürülebilmesi için, güçlü bir belediyenin varlığı gerekmektedir. Güç, manevî ve maddî değerlere dayanır. Manevî değerler, halkın belediye hizmetlerine yol göstericiliği yanında, yardımcı olması, yapılan hizmetlere sahip çıkması ve hizmet için çalışan belediye elemanlarının inanç ve şevkle hizmetleri yerine getirmeleri anlamındadır.

Maddî değerlerin tanımında ise belediyelerin vurucu ve güçlü gelir kaynaklarına ve bunun yanında yeterli iş makine-vasıtalarına sahip olmaları yer alır. Biz hizmet çarkının dönebilmesi için yeterli miktara yakın makine ve hizmet parkını kurduk. Hem belediye elemanlarının ve hem de Isparta halkının manevî gücünü kazandık. Bu sayede hizmetlerde belli bir seviyeye ulaştık. Hizmetlerdeki seviye konusunda anlatmak istediğimiz olay, istenilen hizmetlerin gecikilmeden yapılması şeklidir. Hizmetlerdeki gecikme ileride büyük ve halledilmesi güç olan problemler yaratır. Yeteri miktarda hizmetin yapılabilmesi için maddî ve manevî fedâkârlıklar gerekir. Belediyemizde bu konu her zaman ön planda tutulmuştur. Hizmet yatırımları ile ilgili ödemeler gecikmeden yapılırken, belediye personelinin ücretleri ay ortasında zorlukla ödenebilmiştir. İki karpuzun bir koltuğa sığması mümkün değildir. Ve birini feda etmek gerekir. Biz hizmet yapılması için ücretlerimizi feda etmek zorunda kaldık.

1— Belediyenin öncülüğü başta olmak üzere Isparta'daki mesken problemi yüzde 95 oranında çözümlenmiştir. Ispartamızda kurulan yapı kooperatifleri, dallarında yüzde 100 muvaffak olmuşlardır. Dolayısıyla yapı kooperatifleri Ispartamızda altın çağını yaşamaktadır. Bunun neticesinde Ispartamızda gecekondu problemi kalmamıştır. Halen Ispartamızda yapımı devam eden beş bin konut mevcuttur.

2— Modern şehircilikte esas hayat damarlarını andıran ve yapı hizmetlerine havi yolların açılmasıdır. Halen Ispartamızda açılması gereken 18 Km. yol ve cadde uzunluğu mevcuttur. Bu hizmetin yerine getirilmesinde en büyük güçlük, bu güzergâhlar üzerinde bulunan gayrımenkullerin kamulaştırılmasıdır. Rayiç bedel esasına göre kamulaştırmada hizmetlerin yapılabilmesi son derece güç olacaktır. Vergi beyanı esasına göre kamulaştırma konusunun devam etmesi görüşündeyiz.

3— Belediyemiz son derece güçlü makine ve hizmet parkına, ayrıca değeri milyarı aşan asfalt şantiyesine sahiptir. Yol yapım ve asfaltlama müdürlüğü emrindeki altı olan vasıta sayısı önümüzdeki bir-iki hafta içinde 20 olarak noktalanacaktır. Son iki yıllık müddet içinde makine ve vasıtalar için 300 milyon lirayı aşan bir ödeme yapılmış ve bu ödemeler karşılığında mübayaalar tamamlanmıştır. Yalnız bu makine ve hizmet parkı hizmet çarkının dönmesini kolaylaştırmaktadır.

4 — Alt yatırımlar konusu hizmet planımızda en önde tutulmuştur. Bunun neticesinde su, kanalizasyon, ve elektrik yatırımları yapılan programlar seviyesinde gecikmeden yerine getirilmektedir. Elektrik hizmetlerinin belediyelerden alınıp TEK'e verilmesi belediye hizmet zincirinin yapılması ve tamamlanmasında büyük aksamalara sebep olacaktır.

5— Ispartamızda öncelik taşıyan en büyük sorun içme suyu konusudur. Şehrimizin içme suyu tabiî cazibe esasına göre şehrimize gelmektedir. Ancak, Ispartamızda su kullanımını gerektiren önemli sınaî kuruluşları mevcuttur. Halı yıkama fabrikaları, deri sanayii, gül fabrikaları, halı ipi boyama fabrikaları günün 24 saatinde su kullanmaktadır. Bu ünitelerin ihtiyacı içme suyundan karşılanmaktadır. Yeraltı suyunun yapılan etüdlere göre ve Isparta'mızda 200 metrenin altında bulunması bu sınaî kuruluşların kuyu açma çalışmalarını güçleştirmektedir. Bu sebeple içme suyunda kaynak artırma faaliyetlerine âcilen başlanılması gerekmektedir.

Aksi halde yaz aylarında ve günde iki saati geçmeyen su kısıntısı, önümüzdeki yıllarda altı veya on saati bulabilecektir.

EĞİTİM

Isparta Erkek Sanat Enstitüsü...

Cumhuriyetten önce Isparta, eğitim hizmetleri yönünden de geri ve terkedilmiş bir durumda idi. 1923'den önceki kayıtlarda bir kısmı öğretmensizlikten kapalı ve çalışamaz halde 80 kadar ilkokula rastlanmaktadır.

1923'den bu yana geçen 59 yıl içinde yapılan eğitim hamleleri ile Isparta Türkiye'de okulsuz köyü bulunmayan sayılı illerimizden biridir. İl, halen 324 ilkokul, 58 ortaokul, 27 Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi, 9 normal lise, biri fakülte, diğeri yüksek okul olmak üzere 8 yüksek öğretim kuruluşuna sahiptir.

İldeki okuma-yazma oranı girişilen seferberlik ile oldukça yüksek düzeye erişerek %90'ı bulmuş, bu konuda da sayılı iller arasına girmiştir.

Sağlık Hizmetleri

DEVLET HASTANESİ'NE 400 YATAK DAHA İLAVE EDİLİYOR

Isparta sağlık hizmetlerine önem veren iller arasındadır. Isparta'da halen merkezde bir devlet, bir doğumevi, bir sigorta, bir askerî ve bir de göğüs hastalıkları olmak üzere toplam 5 hastane bulunmaktadır. Bu hastanelerde 74 doktor görev yapmakta ve yatak kapasitesi 1500'ü bulmaktadır. Ayrıca halen yapımı sürdürülen Isparta Devlet Hastanesi'nin 400 yataklık ek inşaatı bölgeye büyük rahatlık getirecek niteliktedir. Isparta iline bağlı Senirkent, Yalvaç, Şarkikaraağaç ilçelerinde birer devlet hastanesi ile Eğridir ilçesinde Ortadoğu ve Balkanların en büyük kemik hastalıkları hastanesi mevcuttur. Halen 500 yataklı olan hastanenin yatak kapasitesi sürdürülen ek inşaatın bitiminde 1000'e çıkarılacaktır. Bunun yanı sıra yine Uluborlu, Keçiborlu, Atabey, Gelendost, Sütçüler ilçeleri ile Aksu bucağında birer sağlık ocağı bulunmaktadır.

Protokol

Vali	Necdet Uçan
Belediye Başkanı	Müslim Sevgi
Cumhuriyet Savcısı	Cevat Altunay
Emniyet Müdürü	Turan Kozan
Millî Eğitim Müdürü	Suphi Yaşar Karataş
Bayındırlık Müdürü	Şükrü Mumcu

Vergi Rekortmenleri

Aziz Ünlü	15.613.294
Şevket Demirel	8.895.307
Atilla Sürdür	8.010.967
Mehmet Emin Büyükçulcu	6.102.493
Mustafa Kabalak	6.035.115

Nüfus

Isparta nüfusu hızla artan illerin başındadır. İl merkezi itibariyle Devlet İstatistik Enstitüsü kayıtlarına göre, yıllık nüfus artış hızı olan % 75.15 ile Türkiye'de üçüncü sırayı almaktadır.

Isparta ili içinde yaşayanların daha ziyade toprağa bağlı oluşu, halıcılığın hemen hemen bütün köylere ve ilçelere girmiş olması ve yerleşme yerlerinde rahatlıkla dokunup geçim sağlanması, halkın köyden kente akımını önlemektedir. Ayrıca, bu, belli bir yaş grubunu emen ve çeken hizmet sektörünün belirli merkezlerde olmadığını göstermektedir. 1980 sayımına göre toplam nüfus 350.116 olarak saptanmıştır.

İLÇELERİNİ TANIYALIM

MERKEZ

Yüzölçümü 845 kilometrekare olan Merkez ilçenin nüfusu ise 109 bin 972 kişidir. 1923 yılında Merkez haline gelmiştir.

ATABEY

Yüzölçümü 202 kilometrekare, nüfusu 6 bin 509 kişidir. Gerek nüfus gerekse yüzölçümü bakımından ilin en küçük ilçesidir.

M.Ö. 8. yüzyılda kurulduğu bilinen Atabey, Isparta'nın 22 kilometre kuzeyindedir. İlçenin belli başlı geçim kaynakları, halıcılık, gülyağı ve tütündür.

EĞRİDİR

Yüzölçümü 1840 kilometrekare nüfusu 20 bin 513 kişidir.

Konya karayolunun üzerinde kurulu olan ilçeye bağlı 44 köy vardır. Hititler'den günümüze dek çeşitli uygarlıkları barındıran Eğridir, 19. yüzyılın sonlarında kalabalık bir yerleşim merkezi halini almıştır.

GELENDOST

Yüzölçümü 624 kilometrekare nüfusu ise 20 bin 513 kişidir. İlçeye bağlı köy sayısı 13'tür.

1952 yılında ilçe merkezi olan Gelendost, daha önceleri Yalvaç'a bağlı bir bucak merkezi idi. İl merkezine uzaklığı 80 kilometre uzaklıktadır.

KEÇİBORLU

Yüzölçümü 565 kilometrekare nüfusu ise 21 bin 522 kişidir. İl merkezine uzaklığı 42 kilometredir.

Bugün 15 köyü bulunan ilçe, 1324 yılına dek Hamitoğulları yönetiminde Gönen'e bağlı bir bucak idi.

Eğridir ilçesi...

YALVAÇ

Yüzölçümü bin 415 kilometrekare olan ilçenin nüfusu ise 66 bin 112 kişidir. İlçedeki toplam köy sayısı 38'dir.

İl merkezine 105 kilometre uzaklıktaki Yalvaç'ta tahıl ve üzüm üretimi ile deri işleyiciliği başlıca ekonomik etkinliklerdir.

İlçe tarih öncesi dönemlerden beri önemli bir yerleşim merkezi olmuştur. Çeşitli uygarlıklara sahne olan Yalvaç'a adını Oğuz boylarından Salur ve Emir boyuna mensup Yalvaç Bey vermiştir.

Senirkent'ten bir görünüm.

SENİRKENT

Yüzölçümü 600 kilometrekare nüfusu ise 17 bin 822 kişidir. İlçeye bağlı sekiz köy bulunmaktadır.

İl merkezinden 77 kilometre uzaklıktaki Senirkent, ekonomik yaşamını üzüm ve keten üretimi ile halıcılık ve göl ürünleri temeline oturtmuştur. 1951 yılında Uluborlu'dan ayrılarak ilçe haline gelmiştir.

Yalvaç ilçesi...

Sütçüler ilçesi genel görünümü.....

SÜTÇÜLER

Yüzölçümü 1288 kilometrekare olan ilçenin nüfusu 20 bin 859 kişidir. Sütçüler'e bağlı 29 köy bulunmaktadır.

İlkçağlarda ilçenin adı Pavli olarak geçiyordu. Eski harabeler bugün ilçe merkezinden sekiz kilometre kuzeyde bulunan Karabavlu'dadır. Burası eski Pisidya ve Panfila arasında bir geçit sahası olmuştur. Ancak en parlak devrini Helenistik devrede yaşamıştır.

ŞARKİKARAAĞAÇ

Yüzölçümü 322 kilometrekare olan ilçenin nüfusu da 34 bin 135 kişidir. Şarkikaraağaç ilçesine bağlı 30 köy bulunmaktadır.

Isparta'nın doğu ilçelerinden birisidir. İl merkezine uzaklığı 120 kilometredir. İlçe merkezinde Rotihin yaptırdığı camikebirin kapısında yazılı kitabeden Şarkikaraağaç'ın 1266 yılında kurulduğu anlaşılmaktadır.

ULUBORLU

Yüzölçümü bin 232 kilometrekare, nüfusu ise 7 bin 667 kişidir. İlçeye bağlı dört köy bulunmaktadır.

İl merkezine 67 kilometre uzaklıktaki Uluborlu'da başlıca ekonomik faaliyetler elma üretimi ile ormancılıktır.

Çok eski ve köklü bir geçmişe sahip ilçede ilk yerleşenlerin Etiler olduğu sanılmaktadır.

TÜRKİYE GARANTİ BANKASI Sunar

TARİHİ, HİTİTLER'E DAYANIYOR

Baba Sultan Türbesi...

ISPARTA'nın tarihi Hititler'e dayanır. Bu topraklardan Hititler'den sonra Frigyalılar ve Lidyalılar da gelip geçmişler, buralarda uygarlıklarını ve egemenliklerini sürdürmüşlerdir. Daha sonra Persler'in egemenliği altına giren bu toprakları onlardan alan ve Makedonya İmparatorluğu'nun sınırları içine katan Büyük İskender olmuştur. Büyük İskender'in ölümünden sonra ülkesi parçalanırken bu topraklar Selevkos devletinin olmuştur. Daha sonra Romalılar bu topraklara hâkim olmuşlardır. Roma egemenliğe altında geçen yıllarda "Psidia" adıyla anılan bu yöre 395 yılında Roma İmparatorluğu'nun parçalanıp ikiye ayrılmasıyla Bizanslılar'ın payına düşmüştür.

Psidia, 1071 Malazgirt Zaferi'nden sonra Türkler'in akınlarına maruz kalmış, ancak bu bölgenin tamamen Türkler'in eline geçebilmesi ancak 1280 yılında mümkün olabilmiştir. Bu tarihte Eğridir'de bulunan Hamidoğulları Beyliği yörenin geniş ölçüde kalkınmasında en önemli etken olmuştur.

1830 yılında buraya gelen 1. Sultan Murad, Hamidoğulları'na haber salıp buraları satın almak istediğini, bu teklifi kabul edilmediği takdirde hiç para vermeden zorla alacağını bildirmişti. Bu tekliflerden ilkini tercih eden Hamidoğulları bugünkü Isparta ilimizin hemen tamamına yakın bir bölümünü 80 bin Osmanlı altınına satmıştı. Hamidoğulları ailesi ise bundan sonra bölgede, Osmanlı devletine tâbi bir beylik olarak yaşamlarını sürdürmüşlerdi. 1391 yılında Yıldırım Beyazit yörede arda kalan toprakları da eline geçirmiş ve Hamidoğulları Beyliği'ni de ortadan kaldırmıştır.

Osmanlı devrinde Isparta, Anadolu Beylerbeyliği'nin 14 sancağından birine merkez olmuştur. Tanzimattan sonra Konya vilayetine bağlanan Isparta, Cumhuriyet'in ilânından sonra vilayet haline getirilmiştir.

Zeus Mabedi....

Isparta ve çevresinde tarihin çeşitli devirlerine ait zenginlikler yeralmaktadır, Bunların en önemlileri şunlardır:

ÇARŞI CAMİİ: XIV. yüzyıldan kalma bir yapıdır. Kutlu Bey tarafından yaptırıldığı bilinmektedir. Isparta il merkezinin en eski camilerinden biridir.

FİRDEVSPAŞA CAMİİ: Mimar Sinan'ın eseridir. Caminin mimarî üslûbunda koca mimarın yüce zevk ve sanatı açıkça görülür. Bânisinin adını taşımaktadır.

KALE: XIV. yüzyıldan kalma sağlam bir yapıdır. Bugün hayli harap bir durumdadır.

KIRIK MİNARE: Selçuk devrinden kalma bir eserdir.

KÜTÜPHANE: İçinde 14 bini aşkın ve pek çoğu nadide elyazması kitapların bulunduğu büyük ve pek zengin bir kütüphanedir.

YILANKIRAN ÇEŞMESİ: Selçuklu devrinden kalma güzel bir çeşmedir.

Isparta il merkezi dışındaki tarih zenginlikleri ise şunlardır:

ANAMAS: Isparta il merkezinin 65 kilometre batısındadır. XIII. yüzyıldan kalma **Yılanlıoğlu Camii** gibi güzel bir tarihi esere sahiptir.

BARLA: Eğridir Gölü kıyısındadır . Selçuklulardan kalma **Çeşnigirpaşa Camii** ile tarihî **Hamam** kalıntıları ile dikkati çekmektedir.

EĞRİDİR: Isparta il merkezinin 34 kilometre kuzeydoğusundadır. Adını verdiği gölün kıyısındadır. Selçuklular'dan kalma büyük bir kalenin kalıntıları ile göl içindeki adacıkta da Bizanslılar'dan kalma bir kilisenin yıkıntıları dikkati çekmektedir. Hızır Ağa tarafından yaptırılan XV. yüzyıl yapısı Ulu Camii'nin kemer üzerine oturtulmuş minaresi ilginç bir görünüm arzeder. Bu caminin karşısında da Dündarbey Medresesi bulunmaktadır.

KILIÇ KÖYÜ: Keçiborlu ile Burdur Gölü arasındadır. Başlıklı Bizans sütunları ile yine o çağdan kalma mermer kitabeleri ile arkeologların dikkatini çeken bir köşedir.

ŞARKİ KARAAĞAÇ: Beyşehir Gölü civarındadır. Selçuklular zamanından kalma Cami-i Kebîr ve Fatih Sultan Mehmet zamanında yapılmış Alçıklar Mescidi ve çeşmesi özellikle dikkati çeken tarihî yapılar arasındadır.

YALVAÇ: Isparta il merkezinin 104 kilometre kuzeydoğusundadır. Tarihî adı Psidia Antiochia olup Milattan Önce 189 yılında Roma İmparatoru Augustus tarafından serbest şehir haline getirilmiştir. 713 yılındaki Arap istilası sırasında şehir tamamen yıkılmıştır. Roma devrinden kalma Tapınak, Bizans dönemi yapıları olan kilise ile bazilika ve su kemerleri yörenin başlıca tarihî zenginlikleri arasındadır.

Yurt içi ve yurt dışı bankacılık işlemlerinizde Türkiye Garanti Bankası

ISPARTA 1657 - 1195

FOLKLOR

Isparta kendi halinde, mutlu insanların yaşadığı bir başka ilimizdir. Türküleri sevgi, sıla ve tüm güzellikler üzerine söylenmiştir. Savaşmış; kahramanlık türküleri, üzülmüş ağıtlar yakmışlardır. Sevinçleri dillerden, koşmalar şeklinde dökülmüştür.

Aşık Çopur Ali, Aşık Lüflü, Şair Kamil, Mustafa Hakkı Ağlarcı, Ahmet Şükrü, Şair Nazif, Mehmet Feyzi, Ekmekçi Ayşe, Aşık Diler yörenin ünlü halk ozanları olarak tanınmaktadır. Halk gibi düşünmüş, halka halkın dili ile seslenmiş olan bu ozanlar, haksızlıklara şiddetle karşı koymuşlardır. Aşık Diler'in bir gece kıyasıya dövülüp, sonra yargı karşısına çıkışı oldukça ilginçtir. Ozanı dövdüğü iddia edilen kişi hakkında deliller yetersizdir. Aşık Diler, yargıç karşısında şu dizelerle seslenir:

"Sökmüş kapıyı elinde tokmak
Sanki uykudan olmuşum ahmak
Yakışır mı İslâma böyle can yakmak
Bunun cezasını verin efendim.

Zenginler fakire ediyor kasti
Her cümle âlem zenginin dostu
Oturduğun yer hak hukuk postu
Bunların cezasını verin efendim.
Türk kanı taşır safi has kandır.
Vatana helâlından armağandır.
En üstün şey insanoğluna candır.
Canımın hesabını sorun efendim."

Adalet yerini bulur. Sanık hüküm giyer. Aşık Diler ise tüm başından geçenlere karşın mutludur.

1849'da doğan yöre ozanlarından Şair Kamil bu konudaki çaresizliğini şöyle dile getirmektedir:

"Şimdi bu dünyanın hali bozuktur
Davası olana gayit yazıktır
Rüşvet şimdi bayağı helâl azıktır
Ne yapsınlar başka kâr olmayınca.
Ne kadar söylesem tutulmaz sözüm,
Adalet ümidin kes iki gözüm
Kâmilde zahir de gülmez yüzüm
Bir çuval paran var olmayınca."

Isparta folklorunda "Ağıt" ve halk arasında vakitsiz ayrılıktan duyulan özlemi dile getiren "Yakım"ların yeri oldukça büyüktür.

"Selamlar verildi, alemler dinlendi,
Acıdan yerler gökler inledi,
Gökte melek yerde insan ağladı,
A Şakirim sana ne tez gel oldu?
Açılmadan gonca güllerin soldu.
Varın bakın benim hanem tüter mi?
Çifte bülbüller bacamızda öter mi?
Yirmi altı yaş ömür buna yeter mi?
A Şakirim sana ne tez gel oldu?
Açılmadan gonca güllerin soldu."

Şeklindeki bir ananın "yakım"ındaki, yalın ve güçlü anlatım ilgi çekicidir.

Yavrusunu vakitsiz kaybeden bir babanın "yakım"ı, bir başka şekilde duygularını dile getirir:

"Dağları koyu gölgeli,
Arası mor menevşeli,
Ala çamlı boz meşeli,
Dağlara verme bu derdi.
Ben çekerim ben bileyim,
Ellere verme bu derdi,
Taşlar söken bentler yıkan,
Sellere verme bu derdi."

iklimi

Isparta ili Akdeniz ile Orta Anadolu iklimi arasında bir iklim durumu gösterir. Hem Akdeniz'in yağışlı hallerini, hem de Anadolu'nun kurak iklimini ilde görmek mümkündür. Kışları yayla kısımları soğuk, ova kısımları ise ılıktır. Gece-gündüz ve yaz-kış sıcaklık farkları belirgindir. İlkbahar, sonbahar ve kış ayları yağışlı geçen Isparta'nın uzun yıllar ortalama sıcaklığı 12.2 derecedir. Yıllık ortalama yağış metrekareye 44 kg. olarak tesbit edilmiştir. Yılın 110-120 günü tamamen açık, 80-90 günü ise kapalı ve yağışlı geçer.

Nerelerde kalınır

Otel Gülistan
Otel King
Otel Pamuk
Otel Site
Otel Ufuk
Otel Selçuk
Otel Kalem

EĞRİDİR
Çınar Pansiyon
Eğridir Otel

BATIL İNANÇLAR

Yörede, özellikle kırsal kesimlerde, cuma günü çamaşır yıkanmasının uğursuzluk getirecek kanısı yaygındır. Cuma günü halı işlenmez. Gece saç ve tırnak kesilmez. Kesilen tırnaklar ise sağa sola atılmaz. Nazar değdiğine inanılan çocuk ateşin üzerinden atlatılır. Konuşmakta geç kalan çocuklar için; kapı üzerindeki çanları su ile yıkanır ve bu su çocuklara içirilir. Yörede bu ve buna benzer daha çeşitli inançlar yaygındır.

Evlilik çağı geciken genç kızlar için, mahalle müezzininden tülbent sallanması istemi oldukça ilginçtir. Böyle bir hareketin, genç kızlarının bahtını açacağına yarayacağına inanılır.

HIDIRELLEZ

Anadolu'nun her yerinde Hıdırellez'in gelişi kutlandığı gibi Isparta'da da kırlarda, mesirelerde anlı şanlı eğlencelerle kutlanmaktadır. Kuzular doldurulur, sofralar kurulur, uzun kış günlerinin sonunda, baharın ilk günlerinden yararlanılmaya çalışılır.

Hıdırellez günü yine Anadolu'nun hemen hemen her yerinde genç kızların bir umut ve bir dilek günü olarak bilinir. Isparta'da Hıdırellez gelenekleri arasında yer alan "Baht çömleği" inancı oldukça yaygındır.

Bir yıl süresince, özellikle genç kızlar bahtlarınınne olacağını merak edip dururken, bir taraftan da ellerine geçirdikleri, inci, boncuk, yüzük vs. tutarak atarlar. Çömlek Hıdırellez günü töreni yönetecek kadının evinde kalır. Çömleğe atım işi sona erdikten sonra ağzı bir bezle örtülür ve sıkıca bağlanır. Mini mini bir kilitle de sembolik olarak kilitlenir.

İnançlara göre Hıdırellez sabahı, Hıdır kamçısını önce gül ağacına vuracağı için bu "Baht çömleği" evde bulunan bir gül ağacının altına toprağa gömülür.

6 Mayıs sabahın erken vakti "Kuşluk vakti"nde çömleğin bulunduğu gül ağacının etrafında toplanılır. Gece bu çömlek çıkarılır. Herkes kendileri için s" lenecek söz ve yorumları merakla beklediği için heyecan ve merak doruk noktasındadır.

Töreni yönetecek ağzı laf

«ZEYBEK» VE «TEKE» TÜRÜ OYUNLAR ETKİNDİR

yapmasını bilen, mani okuyan iki yaşlı kadın ayağa kalkar. Dilek tutan kızlardan bir tanesi bu baht çömleğini eline alır. Başına al renkli, kenarları pul işlemeli krep örtülür.

Yaşlı kadınlardan bir çömlek üzerindeki kilidi açmaya çalışırken diğeri:

"—Ne yapıyorsunuz?"

İkinci kadın elinde çömleği tutan kızı göstererek:

"—Pembe'nin kilitlenmiş bahtını açıyorum" der ve bestesi ile birlikte mani söylemeye başlar:

"Bahtiyarı bahtiyar
Bahtiyarın tahtı var,
Çektim Pembe'nin niyetini,
Talihi var, bahtı var."

Çömleğin bezlerle bağlanmış düğümünü çözerken bu kez, yaşlı kadınlardan biri yine sorar:

"Ne çözüyorsun?"

"Bağlı bahtları çözüyorum."

"Çöözzz. Çözülsün." İpi çözen kadın maniye devamla:

"Bahtiyarım Bahtiyar,
Bahtiyarın beyler gibi tahtı var,
Bahtiyarım tazelendi
Çifte kısmet dizelendi,
Ortaklar bezelendi."

Düğüm çözülür ancak, çömleğin üzerine örten bez yerinde durmaktadır. Kadınlardan biri:

"Elmas yüzük parmakta,
Murat seni almakta,
Her yiğidin kârı değil,
Duvaklı kızı almakta."

Bütün bu manili törenden sonra çomlek ortaya konur ve çömlekten eşyalar bir bir çekilir. Her eşya çekilişte bir mani okunur. Eşya kime aitse, söylenen maninin yorumu da o kimseye aittir. Maniler, gülüşmeler çömlekteki eşyalar bitinceye kadar birbirini kovalar.

OYUNLAR

Yörenin halk oyunları tüm Batı Anadolu'yu etkisi altına alan "Zeybek" türü oyunları ile "Teke" türü oyunlar etkisi altındadır. Oyunlar bu nedenle; ağır oyunlar (Zeybek), kıvrak oyunlar (Teke) olarak iki kısımda değerlendirilir.

"Asi Zeybek", "Sarı Zeybek", "Serenler", "Sıra Zeybek" oyunları en sevilen zeybek türü oyunlar olarak bilinmektedir.

Teke zor atlamaları veya "Teke Zorlatması" oyunları kıvrak oyunlar olarak Burdur'da da aynı şekilde oynanmaktadır. Yörede, Sütlüce ve Aziziye'de oynanan oyunlarda ufak tefek ayrılıklar görülür.

"Doğru oyun, sektirme, galgili, sallama, tavuk gıdıklaması, eğri oyun"larda kıvrak türü oyunlar olarak bilinmektedir.

Yörenin "Deve Oyunu" ve "Çiftçi Baba" gibi seyirlik oyunları da ünlüdür. Düğünlerde, kış gecelerindeki eğlencelerde çeşitli seyirlik oyunları oynanır.

GİYSİLER

Kadın başında, yaşmak, yazma, poçu denilen örtüler bulunur. Altında ön kısmında paralar sıralanmış fes giyimlerine de rastlanmaktadır. Alta, ağları çok sarkık olmayan, basma ve alacadan yapılmış don vardır. Üzerine "entari" giyilir. Dağ köylerinde üç etek donun üzerinden aşağıya doğru sarkar. Ova köylerinde ise entari kısa donun içine girer. Belde kuşak vardır. Ayaklarda renkli veya renksiz yün çorapları vardır.

Erkek: Şalvarlar keçi kılından yapılır. Kilot pantolon veya ağlı don giyilir. Üzerinde yelek, kazak ve mintan vardır. Ayaklarda yün veya kıl çorap vardır.

Yörenin halk ezgileri davul-zurna, kaval, meydan sazı, sipsi ve bağlamadır.

EĞLENCE OYUNU

Yörede eğlenmek için oldukça çok oyun vardır. "Deve Oyunu" düğünler de meydan yerinde oynanan güldürücü bir oyundur:

İki insanın meydana getireceği yapma bir deve ortaya çıkarılır. Üzeri deve derisi ile kaplıdır. Ayakları kilimle sarılmıştır. Ölmüş bir atın kafası bu yapma devenin kafası olabilecek şeklinde yerleştirilir. Ağzına sicimle gem vurulur. İçeriden ip çekilince at kafasının ağzı açılıp kapanır. Deve sahibi devesi ile birlikte "Tuzcu geldi, tuzcu geldi" diye köye tuz satmaya gelir. Halk toplanır. Alışveriş yapar. Deveci yüksek sesle; "Ben çok uzaklardan geldim. Devem acıktı. Salıyorum. Herkes bağını, bahçesini, evinin kapısını örtsün" der. Deve halkın üzerine yürür. Herkes kaçışır. İtişmeler, kakışmalar yerlere düşenler görülür. Herkes güler...

Meydanın bir başka yerinde çingenenin biri sepet örer. Karısı beşiğin içindeki bebeğini sallamaktadır. Ancak beşiğin içinden horoz, kedi yavrusu ve köpek sesleri gelir. Halk bsu görünüme güler. Derken bir Arap çıkar ortaya ve çingenenin karısını kaçırır. Çingene güçlükle karısını bulur getirir oğluna teslim eder "Anana iyi bak" der. Bu sırada bir keklik sesi duyar. Kekliği satınalmak ister. Sahibi "satmam" der. Sonra; "Ben kekliği avratla değişirim" der. Çingene biraz düşünür sonunda razı olur.

Derken meydana bir hoca çıkar gelir. Hocaya önce bir iskemlede oturması için yer gösterirler. Tam oturacağı sırada altından çekerler. Hoca büyük gülüşmelerle yere yuvarlanır. Kolundan tutup kaldırırlar.

Devenin sahibi artık dinlenmiştir. Köyden ayrılıp gidecektir. Ama deve bir türlü yerinden kalkmaz. Hocadan deveyi ayağa kaldırması için okumasını isterler. Hoca bir büyük eda ile oturur deveyi okur üfler. Etrafında döner durur. Ancak deve kalkmamakta direnir. Halk bu hareketlere güler. Hoca mahçup olmuştur Sonunda devenin üzerine bir kova su dökerler. Islanan deve bir çırpıda ayağa kalkar. Neşe içinde başlayan bu oyunda böylece neşe içinde sona erer...

Anadolu'nun hemen hemen her yerinde kız isteme düğün ve kınalar büyük oranda birbirlerine benzemektedir. Kına gecesi, geleneklerin içinde önemli bir yer teşkil eder. Yalnız kadınların eğlendiği ve gelinle birlikte isteyenlerin ellerine kınanın yapıldığı bu gecelerde, çerezler yenir, oyunlar oynanır, türküler söylenir. Bazı yörelerde "Gelin ağlatması", "Gelin öğmesi", gibi adları alan maniler söylenir.

ÜNLÜ ISPARTA HALI PAZARI...

Isparta, gelişmiş halı dokumacılığının ürünü birbirinden güzel ve değerli halıları ile dünyada ün salmıştır. İl ekonomisine önemli katkıları olan halıcılık, konutlarda da yaygın olarak sürdürülmektedir. Isparta il merkezinde her hafta halı pazarları kurulmaktadır. Bu pazarlarda Anadolu kültürünün bir sentezini yansıtan motiflerle süslü halılar sergilenmektedir. Yalnız Isparta değil yurdun dört bir köşesinden gelen alıcılar, beğendikleri halılara talip olmaktadırlar. Bu pazarların bir özelliği olarak, halılar açıkartırma yöntemi ile satılmaktadır.

TÜRK TİCARET BANKASI
TÜRKBANK
"IKINCI ADRESINIZ"

Sokakları bile gül kokan, rengârenk halıları ile ün yapmış bir ilimiz. Gülyağı dışsatımında, dünya sıralamasında ayrı bir yeri olan Isparta son yıllarda sanayi yatırımları ile de önemli bir merkez haline gelmiştir.
Türk ticaret Bankası 1966 yılından bu yana Ispartalılara bankacılık hizmetlerini en iyi şekilde sunmaktadır.

ISPARTA İL MERKEZ ŞUBESİ
Isparta

TÜRK TİCARET BANKASI
TÜRKBANK
"IKINCI ADRESINIZ"

Gezilecek yerler

DOĞA GÜZELLİKLERİNİ GÖLLER TAMAMLAR...

ULUCAMİ: Hükümet Meydanı'ndadır. Kutlu Bey tarafından 1417'de yaptırılmış, 1914 depreminde harap olmuş, 1922'de yeniden ve aslına uygun şekilde inşa edilmistir.

FIRDEVS BEY CAMİİ: Çarşı içerisindedir. 1914 depremini zararsız atlatacak kadar sağlam yapılıdır.

BEDESTEN: Firdevs Bey Camii'nin vakfiyesi olan çarşı, 1561'de yapılmış, 1966/67 yılında restore edilerek yeniden hizmete açılmıştır.

ATABEY (Gaziertokuş) MEDRESESİ: Bölgenin en eski eserlerindendir. Anadolu Selçuklu Hükümdarı 1. Kılıç Arslan'ın gazilerinden Abdullah bin Gazi Ertokuş tarafından yaptırılmıştır.

AYAZMANA ve MİLAS: Şehrin güneydoğusuna düşen ve 2 kilometre mesafede bulunan Ayazmana ile Gölcük yolu üzerindeki Milas da Isparta'nın sayılı mesire yerleridir.

GÖLCÜK: Şehrin güneybatısında ve 13 kilometre mesafede etrafı ağaçlarla çevrili bir krater gölüdür. İl Turizm Birliği, gölün sahillerine turistik gazino ve tesisler yaptırmıştır.

KİRAZLI DERE: Yine Il Turizm Birliği, şehre 5 kilometre mesafede Hisar Tepesi yamaçlarına turistik gazino ve tesis yaptırmıştır.

EĞRİDİR

Isparta ilinin turistik bölgesidir. Ulaşımı da son derece kolaydır. Şehirde ve çevrede, o bölgenin en iyi o - telive lokantaları vardır. Gölde birkaç yıldır üretilmeye başlanan Sudak balıkları özellikle salık verilir. Kovada gölü ve ormanları da ayrıca görülmeye değerdir.

GÖL: Denizden 1000 m. yükseklikte, dağlar arasına gömülmüştür. Koylar, yarım adalar ve adaların süslediği bir krater gölüdür. Çevre ormanla kaplıdır. Türkiye'nin dördüncü büyük gölüdür. Suları temiz ve durudur.

ZİNDAN MAĞARASI: Eğridir'den 35 km. uzaklıktadır. Mağara içindeki sarkıt ve dikitler türlü şekillerde ve metrelerce üsüste yığınlar meydana getirirler.

İÇ KALE: Yarımadanın uç tarafındadır. M.Ö. IV. yüzyılda Lidya Krallığı devrinde son kral Krezus eliyle yaptırıldığı söylenir. Karamanoğulları ve Selçuklularca onarılmıştır.

TAŞ MEDRESE: 1237 yılında II. Gıyaseddin Keyhüsrev tarafından yaptırılmıştır.

KEMERLİ MİNARE CAMİİ: Selçuk eseridir. Doğu duvar sur olarak yapılmıştır.

KOVADA GÖLÜ: Eğridir gölünden çok küçüktür. 34 kilometre uzaklıktadır. Doğal güzelliği, içindeki irili ufaklı adacıklarıyla çok ilgi çekicidir.

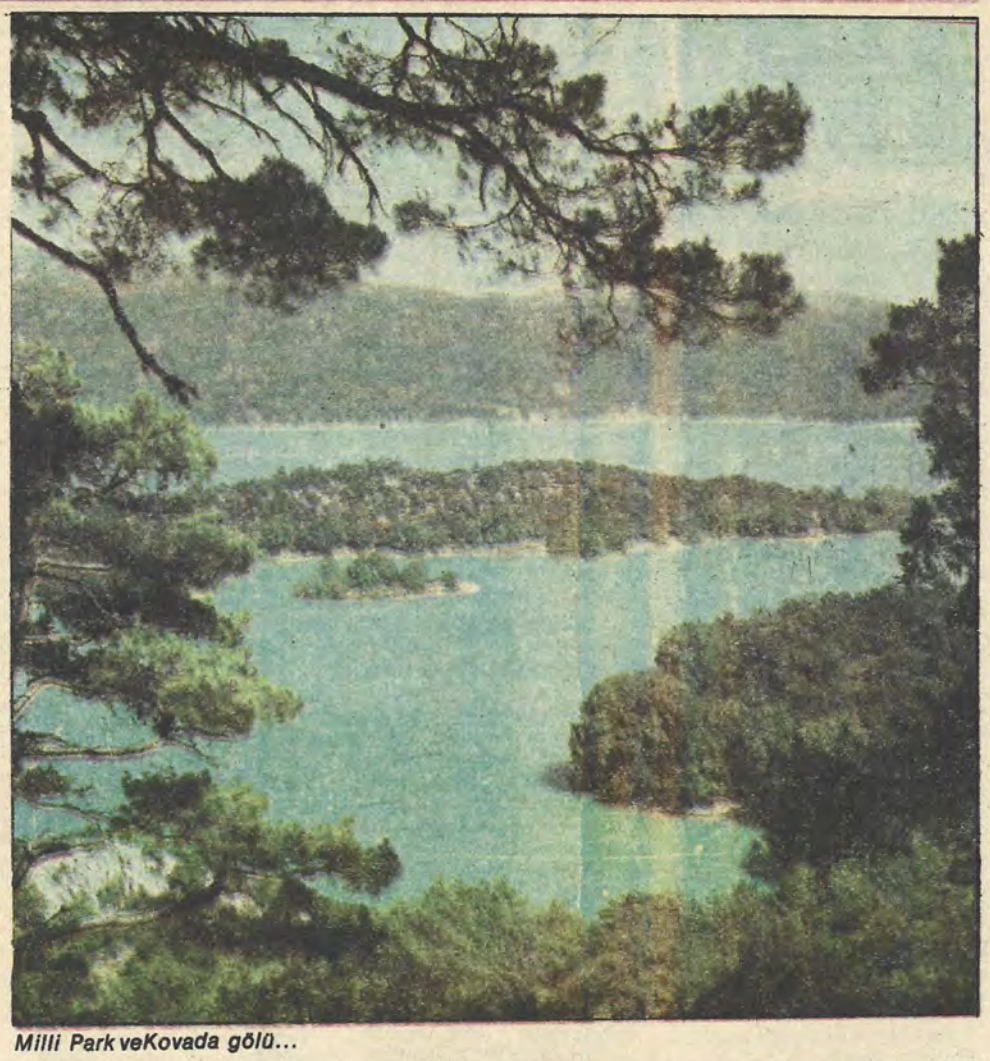

Milli Park veKovada gölü...

Ulu Camii

EKONOMİ

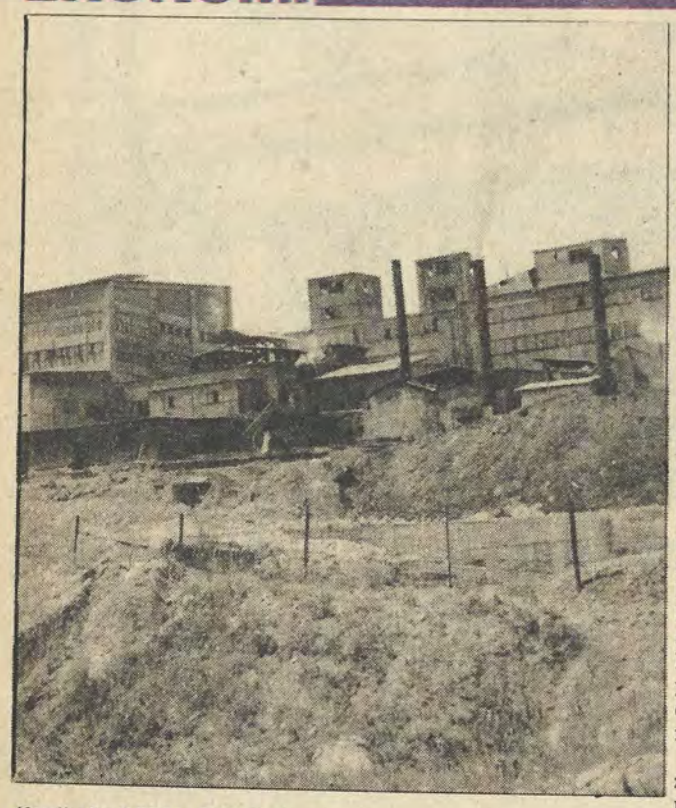

Keçiborlu Kükürt Fabrikası

ISPARTA ilinin ekonomisi, arazinin büyük bir kısmının tarıma elverişli olmayışı nedeniyle el sanatlarına dayalıdır. Her evde halı tezgâhının bulunması Isparta'yı bölgenin en büyük halı pazarı durumuna getirmiştir. İlçelerde ve komşu illerin ilçe ve köylerinde dokunan halılar yıkama ve pazarlama için Isparta'ya getirilmekte, halı ve gerekli hammaddeleri de Isparta'da temin etmektedirler. Bu da Isparta'da halı imalât sanayiinde uğraşanların sayısını arttırmıştır. Gerek imalâtçıların artması gerekse üretilen malların başka illere gönderilerek satılması Isparta'da ticaret hayatının gelişmesine neden olmaktadır. Isparta'da halıcılığın yanı sıra halı imalâtçılığı ile ilgili yün ipliği imalâtı, halı yıkamacılığı, halı kırkımcılığı ve halı ipliği boyamacılığı gibi çeşitli yardımcı sanayi kolları da gelişmiştir.

Isparta ilinde ormanların zengin olması orman ürünlerine dayalı sanayi kolunun da gelişmesini sağlamıştır. Gül yetiştiriciliğinin yaygın oluşu gülyağı yapım sanayini getirmiş Isparta'yı bu alanda yurdumuzun tek ihracat yapan bölgesi kılmıştır.

İl ekonomisinde elmacılığın da payı büyüktür. Üretilen elmanın bir kısmı ihraç edilmektedir. Eğridir Gölü'nden avlanan sudak balığı ve istakozların tamamı da işlenerek ihraç edilir.

Isparta ilinin başlıca ihraç malları halı, gülyağı, elma, su ürünleri, barit ve çimentodur.

GÜLBİRLİK

İlde 1952 yılında kurulan Gülbirlik'e ait iki adet Yakaören'de bir adet Kılıç-Senir'de 1 adet İslâmköy'de, 1 adet Güneykent de ve 1 adet de Aliköy'de olmak üzere toplam altı gülyağı fabrikası vardır. Bu fabrikalarda 1980 yılında 3.334.061 kilogram gülçiçeği alınmış 729 kg. gülyağı, 1097.5 kg. konkret imâl edilmiş, 1150 kg. gülyağı ve 644 kilogram kontret ihraç edilmiştir. Birlik ayrıca elma ihracatı da yapmaktadır. Fabrikalarında ortakların ürettiği gülçiçekleri işlenmektedir. Birlikçe 1980 yılında üreticiden 3.237.821 kg ayçiçeği alınmıştır.

ISPARTA'DAKİ SANAYİ KURULUŞLARI

Sümerbank Halıcılık Müessesesi, Göltaş, Çimento Fabrikası, Orman Mahsulleri Entegre Sanayii, Yemtaş Yem Fabrikası, Kolçelik Madenî Eşya Sanayi, Fruko-Tamek Meyva Suları, Ubaylar Gıda Sanayii, Kuleönü Beton Kanalet Fabrikası, Kotex Sanayii, Gürkan Halı Fabrikası, İplik Sanayii, Mustafa Gürkan Gülyağı Fabrikası, Kaplama Sanayii, Gülbirlik, Gül Kiremit ve Tuğla Fabrikası, Beş-El Un Fabrikası, Hediye Ak-Un Fabrikası, Salman Un Fabrikası, Kaçıkoçlar Yün ve Pamuk İpliği Fabrikası, Erkoçlar Yün İplik ve Boya Fabrikası, Boşgelmez Kollektif Şirketi, İşbil Yün İplik Fabrikası, Yönalp Yün İplik Fabrikası, Zenginler Yün İplik Fabrikası, İtimat Kollektif Şirketi, Toka Kollektif Şirketi, Fevzi Sezgin Yün İplik Fabrikası, Dülgeroğlu Yün İplik Fabrikası, Nuri Tepe Yün Iplik Fabrikası, Parkesan Anonim Şirketi.

ATABEY İLÇESİ:

Sema Halı Fabrikası, İzdaş Anonim Şirketi, Akdeniz Yapı Elemanları Fabrikası, İstaş İplik Fabrikası.

EĞRİDİR İLÇESİ:

Unsan Kollektif Şirketi, Barantaş Gıda Sanayi, Üstün Güngör Kollektif Şirketi, Göller Bölgesi Tarım ve Su Ürünleri Değerlendirme Şirketi, Kovada I ve II Hidroelektrik Santralleri, Kovataş Kömür İşletmesi.

GELENDOST İLÇESİ:

Age Beton Mamülleri, Soğuk Hava Deposu.

KEÇİBORLU İLÇESİ:

Keçiborlu Kükürt İşletmeleri, Senir Zıraî Ürünleri, Gülyağı Fabrikaları.

SENİRKENT İLÇESİ:

Dokumacılar Kooperatifi

ŞARKİKKARAAĞAÇ İLÇESİ:

Başer Maden Sanayi

ULUBORLU İLÇESİ:

Soğuk Hava Deposu.

YALVAÇ İLÇESİ:

Tuğla ve Kiremit Fabrikaları.

Önemli kişiler

Necmettin Sadak

NECMEDDİN SADIK SADAK (1890—1935) Profesör, milletvekili, dışişleri bakanı ve gazeteci. Açıkbaşzade Sadık Sabahattin Bey'in oğlu. Lion Üniversitesini bitirmiş, İstanbul Darülfünunu'nda hoca iken, üçüncü dönemden sekizinci dönem sonuna kadar Sivas milletvekilliği ve dışişleri bakanlığı yapmış devlet adamı, Akşam gazetesi başyazarı.

HALİL HAMİD PAŞA (1736—1785) Osmanlı sadrazamı. O dönemde Isparta'ya bağlı Burdur'da dünyaya geldi. Kâtiplik divan-ı hümayun hocalığı, büyük tezkerecilik, sadaret kethüdalığı, Tersane Eminliği yaptı. Abdülhamit 1'inci döneminde 1782'de sadrazam oldu. İki yıldan fazla bu görevde kaldı. Maliyeyi ve orduyu ıslah çalışmalarında bulundu ama Kırım'ın bağımsızlığının ilanı ve Rusya tarafından, Bosna'nın da Avusturya tarafından ilhak edilme çalışmalarının kuvvet kazanması, çıkarları bozulan bazı kişilerin de aleyhine çalışması, Halil Hamid Paşa'nın azline ve Gelibolu'ya sürgüne gönderilmesine, ardından da idamına yol açtı.

HAMİT KARAOS MANOĞLU (1886—1961) Kurtuluş Savaşı başında 1'inci TBMM Biga üyesi ve İstiklâl Madalyası sahibi, tüccar. İstiklâl Mahkemeleri üyesi.

Halil Hamit Paşa

HÜSEYİN AVNİ PAŞA: (1820—1876) Gelendost'ta doğdu İstanbul'da önce medresede okudu, Harbiye'ye girdi, 1848'de kurmay yüzbaşı oldu. Kırım Savaşı'na katıldı. Girit Kumandanlığı, Adana Valiliği, sonra Seraskerlik yaptı. Mahmut Nedim Paşa döneminde Seraskerlikten alınıp Isparta'da bir yıl sürgün yaşadı. Bağışlandı ve Aydın Valisi oldu. Bahriye Nazırlığı'na getirildi. Ardından yeniden serasker atandı. 1874'te sadrazam oldu. 14 ay sonra azledilerik İzmir sonra da Bursa valiliğine atandı. Dördüncü kez Serasker olduğunda, Mithat Paşa ve Sadrazamla anlaşarak Abdülmeciti tahttan indirip Murat V'i tahta çıkardı ama meşrutiyetçilerle anlaşmazlığa düştü. Bir kabine toplantısında, Çerkez Hasan tarafından bir namus meselesinden dolayı vurularak öldürüldü.

KEMANKEŞ ALİ PAŞA: (?—1624 Osmanlı sadrazamı Enderundan yetişti. Diyarbakır ve sonra Bağdat Beylerbeyi oldu. Dördüncü vezirliğe yükseltildi. Merre Hüseyin Paşa'nın yerine Murat IV döneminde sadrazam oldu (1623) rüşvet aldığı ve İran Şahı'nın harekâtını padişahtan sakladığı gerekçesiyle boğduruldu.

SEYİD ALİ PAŞA (?—1826) Osmanlı Sadrazamı Kapıcıbaşı görevindeyken vezirlikle Mora Valisi (1816), Hüdavendigar ve Kocaeli Mutasarrıfı oldu. 1820'de sadrazam oldu. Karadeniz Seraskerliği ve Karaburun muhafızlığı ve buradan Mora Seraskerliğine atandı. Az sonra azledildi. Kısa bir süre vezir olarak Ankara ve Çankırı sancaklarında vazife gördü. Vezirliği alınarak Filibe'de oturmaya memur edildi. Bir süre Konya valiliği yaptı sonra yine azledilerek Maltepe'ye çekildi.

Süleyman Demirel'in doğduğu ev...

SÜLEYMAN DEMİREL

Süleyman Demirel 1 Kasım 1924 yılında Isparta'nın İslâmköy'ünde doğdu. 1949 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi'ni bitirdi, yüksek su mühendisi oldu. Aynı yıl Birleşik Amerika Devletleri'ne gönderildi ve ABD'de bir yıl staj yaptı. On yıl Türkiye'nin elektrik ve su problemleri üzerinde çalıştı. On yılın beş yılı mühendis olarak beş yılı da Devlet Su İşleri Genel Müdürü olarak geçti. 1962 yılında AP'nin birinci büyük kongresinde AP genel idare kuruluna seçildi. 20 kasım 1964 tarihinde de AP'nin genel başkanı oldu. Daha sonra bu göreve üst üste sekiz büyük kongre tarafından seçildi. 18 seneye yakın bu görevi yürüttü.

1965 şubatında henüz milletvekili değilken kurulan hükümette başbakan yardımcısı oldu. 1965 genel seçimlerinde Demirel başbakan olarak 27 Ekim 1965 tarihinde hükümeti kurma görevini üstlendi ve 12 Eylül 1980 tarihine kadar yedi defa hükümet kurdu ve on yıl başbakanlık yaptı.

RÖPORTAJ

Halıcılar Derneği Başkanı Mehmet Büyükşan.

MEHMET BÜYÜKÇAM (Halıcılar Derneği Başkanı)

Halıcılar Derneği Başkanı Mehmet Büyükçam, Isparta'da halı imali konusunda kullanılan malzemenin kaliteli olması, kolor durumunun ihraç edilebilir özellikte bulunması ve imalâtçılara devlet tarafından kredi verilmesi konularında sıkıntıları bulunduğunu kaydetti.

Isparta'da atölye tipi el halıcılığının gelişmesine işçi ve bu işçilerin sosyal güvenlik kapsamına alınması hususundaki gelişmelerin engel olduğunu belirten Büyükçam, sosyal hakların muhakkak verilmesini ancak devletin üreticiye kredi vererek ekonomik gücünü desteklemesi gerektiğini savundu.

Isparta'nın halıcılık merkezi olması nedeniyle bu bölgede muhakkak bir halıcılık okulunun açılması gerektiğini vurgulayan Büyükçam bu konuda da devletin desteğinin şart olduğunu sözlerine ekledi.

Halı ipi imalâtçısı Süleyman Dülgeroğlu.

SÜLEYMAN DÜLGEROĞLU (Fabrikatör)

Süleyman Dülgeroğlu, Isparta'da kontrollü ve kaliteli halı ipi imalâtının, halı üretiminin ve ihracının yapılmasında büyük roller oynayacağını ancak ham madde alımları sırasında devletin desteğinin gerektiğini belirtti. Makine halılarının son beş yılda Isparta el halısının gelişmesini olumsuz yönde etkilediğini savunan Dülgeroğlu, el halısı ihracında şirketleşmeye gidilerek Amerika ve Avrupa'daki ithalâtçı firmaların taleplerine cevap verebilecek düzeye gelinmesinin zorunlu olduğunu sözlerine ekledi.

MUSTAFA GÜRKAN (Gülyağı imalatçısı)

Isparta'nın sayılı gülyağı imalâtçısı ve ihracatçılarından Mustafa Gürkan Isparta'nın sembolü olan gülün ekonomik değerinin, gün geçtikçe olumsuz ekonomik şartlar nedeniyle gerilediğini bu konuda ciddî tedbirlerin alınması gerektiğini söyledi. Gülün işlenerek gülyağı haline getirilmesinden çok ihracının sorun olduğuna değinen Mustafa Gürkan bu işin tek tekeli Fransa'dır. Fransız firmaları yıllardır bu konuda kurdukları hakimiyeti sürdürerek, gülyağı üreten diğer ülkeler gibi Türkiye'den ithal ettikleri gülyağlarını da diledikleri zaman ve diledikleri fiyattan alabilmekteler. Bu yüzden ürünümüzü yeterince değerlendirememekteyiz. dedi..

Gülyağı ihracatı konusunda devletin müdaheleci olmaktan çok serbest piyasa şartları yaratmasını bunun yanında ihracatçıyı lüzumsuz pek çok formaliteden kurtararak, rahatlatması gerektiğini savundu.

Gülyağı imalâtçısı Mustafa Gürkan.

SİMTEL

"ŞAMPİYONLARI"

SİMTEL

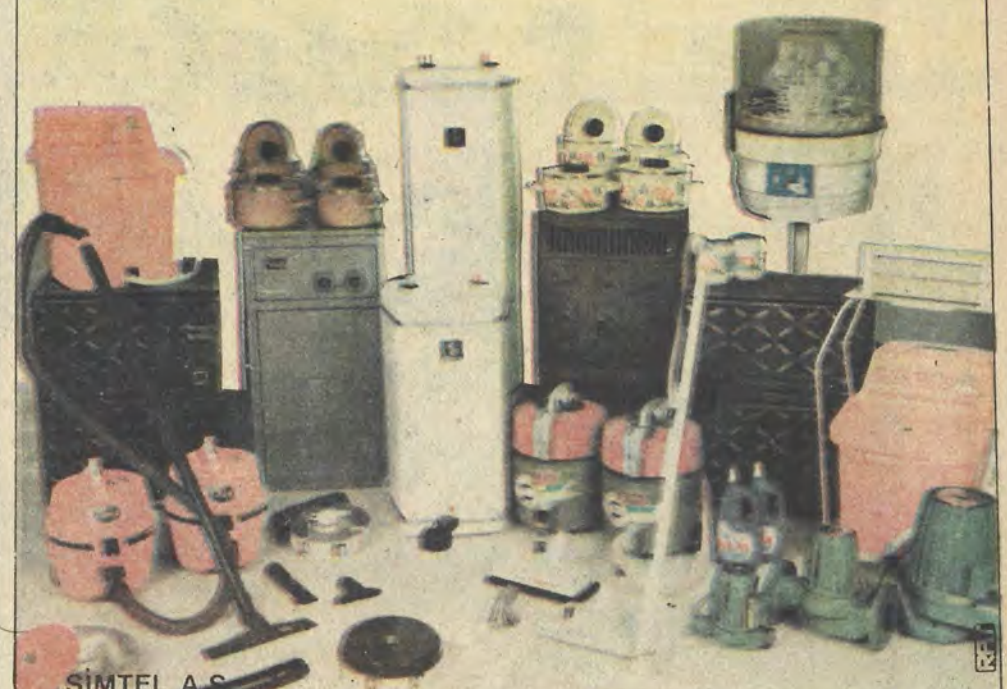

SİMTEL A.Ş.
Halâskârgazi Caddesi No. 284 ŞİŞLİ-İSTANBUL Tel: 48 60 20/5 Hat

Milâttan önce 400 yılından beri Isparta'da spor faaliyetleri vardır...

ISPARTA'da M.Ö. 400 yıllarında önemli spor faaliyetlerinin yapıldığı tesbit edilmiştir. Bu arada, pisidye şehrinden birisi olan Apolanya (Uluborlu) ilk spor çalışmalarının yapıldığı yer olarak bilinir. Burada her dört yılda bir spor yarışmaları düzenlenir. Yarışmalar altı kol üzerinden yapılırdı: Taş atma, yumruklaşma (boks), koşular (insan ve atlar arası), atlama (yüksek ve uzun), vahşi hayvanlarla boğuşma, güreş.

Uluborluda güreşin tarihi bir spor olduğunu kalekapısına girerken kapıya bitişik bir çukurdaki taş üzerinde bulunan yazı ispatlamaktadır. Bu taşta AVRİLLİOS EFİMMOS adında bir şahsın spor yöneticiliği yaptığı, güreş yaptırdığı yazıtın (M.S. 200) yıllarında dikildiği belirtilmektedir.

Ayrıca, Bülbül Çeşmesi'nde (M.S. 150) yılına ait bir taşta çeşitli sporları gösteren figürler ve yazı bulunmaktadır.

Uluborlu'da güreşler Romalılar ve Bizanslılar devrinde, şimdiki Pratik Sanat Okulu yeri olan Copçu Harımın'da; Selçuklular ve Osmanlılar devrinde ise Namazgâh semtinde, sonraları da Seyfi tarlasında yapılmıştır. Yüzaltmış yıldan beri de şimdiki güreş sahasında yapılmaktadır.

Eskiden güreşin kutsal inançla yapılmaması halinde, kentin başına felaket geleceğine inanılırdı. Bu inanç, hâlâ devam etmektedir.

Yukarıda sözü edilen yazıtlardan anlaşıldığına göre Uluborlu'nun tarihi güreş geleneği, Kırkpınar tarihinden de eski olup (2000) yılından fazla bir geçmişi bulunmaktadır.

Isparta bölgesinde çağdaş anlamda spor çalışmalarının 1939'larda başladığı görülmektedir. Bu yılda Şevket Soyyörük ve Naci Ilgın beylerin gayretleri ile sporda etkinlik izlenmiştir.

Isparta'da sporun gelişmesinde olduğu kadar futbolun yaygınlaşmasında ve gelişmesinde de bölgenin en eski kulüplerinden biri olan Isparta Gençlik Kulübü'nün pek önemli katkısı olmuştur. Bu kulüp 1950'li yıllarda kapanmasına rağmen Isparta sporundaki önemli yeri unutulamaz. Atıcılık sporunda da ileri bir durum arzeden Isparta bölgesi Hakkı Kıravgaz ve Güngör Demirkan gibi şampiyonlar çıkarmıştır. Bunlardan ilki atıcılık millî takımımızda yeralmıştır.

Isparta bölgesinden Millî Takım'a girmiş bir futbolcu birde voleybolcü bulunmaktadır. Bu sporcular Isparta Merkez Gençlik Kulübü'nden yetişmiştir. Beşiktaş'da futbol oynayan Isparta bölgesinden sivrilmiş kaleci Fevzi Büyükyıldırım, daha sonra Millî ve Ordu millî olmuştur. Voleybolcu Ali İhsan Kılınçkaya da Isparta'nın Türk sporuna kazandırdığı sporcular arasındadır. Ali İhsan Kılınçkaya Sakarya Karadenizspor kulübünde ismini duyurmuş, Genç Millî Takım kadrosunda yeralmıştır. Halen Silahlı Kuvvetlergücü takımında voleybol oynayan genç voleybolcü Ordu Millî Takımı'nda da yer almaktadır.

Futbol günümüzde Isparta bölgesinde büyük tutkudur. Bu tutkuyu Ispartaspor'un İkinci Türkiye Ligi'nde yer alması sağlamaktadır.

Isparta'nın adını taşıyan Ispartaspor kulübü 1967 yılının 29 Ekim günü kurulmuştur. Ispartaspor'un kuruluşunun Cumhuriyet bayramına rastlaması Ispartalılar için büyük bir mutluluk olarak kabul edilmektedir.

Ispartaspor futbolcuları...

Ispartaspor 29 Ekim 1967 günü, o tarihte Isparta Tümen Komutanlığı görevini yapmakta olan Cumhurbaşkanı Kenan Evren tarafından kurulmuştur.

Isparta'da futbol liginde Isparta Merkez Gençlik, Isparta Karagücü, Emrespor, Gülspor, Eğirdirspor, Gönen Gençlik, Keçiborlu Gençlik gibi kulüplerin takımları yeralmaktadır. Isparta ilinin adını taşıyan Ispartaspor da hâlen Türkiye II. Ligi'nde oynamaktadır. Basketbol liginde Eğirdir Gençlik, Merkez Gençlik, Ispartaspor, Keçiborlu Gençlik, Gönen Gençlik, Gülspor, Emrespor, Atabey Gençlik; voleybol liginde de Emrespor, Merkez Gençlik, Gülspor, Eğirdir Gençlik, Gönen Gençlik, Atabeyspor, Keçiborlu Gençlik ve Ispartaspor gibi takımlar yeralmaktadır.

Isparta Beden Terbiyesi Bölge Müdürü Erşan Özdemir.

Isparta'nın en eski kurulan kulübü, Merkez Gençlik futbolcuları...

ISPARTA SPOR KULÜPLERİ

ATABEY GENÇLİK KULÜBÜ: Adını taşıdığı ilçenin kulübüdür. 12 Eylül 1953 günü kurulmuştur. Forma renkleri Yeşil-Sarı'dır.

ISPARTA MERKEZ GENÇLİK: 1939 yılında kurulmuş, 1940 yılında tescil edilmiştir. Forma renkleri Sarı-Lâcivert'tir.

GÖNEN GENÇLİK KULÜBÜ: 1955 yılında güreş, voleybol ve avcılık dallarında faaliyet gösteren bir kulüp olarak doğmuştur. Daha sonra futbol, basketbol, voleybol, atletizm ve masa tenisi dallarında da takımlar kurarak faaliyetini sürdürmüştür.

EMRESPOR GENÇLİK KULÜBÜ: Isparta il merkezindeki Emre Mahallesi'nin kulübü olarak 10 Temmuz 1965 günü resmen kuruldu. Forma renkleri Kırmızı-Siyah'tır.

KEÇİBORLU GENÇLİK KULÜBÜ: 1957 yılında kurulmuştur. Forma renkleri Sarı-Kırmızı'dır.

EĞRİDİR GENÇLİK KULÜBÜ: Adını taşıdığı ilçede 1929 yılında kurulmuştur. Uzun yıllar Coşkunspor ve Merkez Gençlik Kulübü adları altında faaliyet gösteren kulüp daha sonra Eğiridir Gençlik Kulübü adını almış ve 1952 yılında bu ad altında tescil olunmuştur. Forma renkleri Kırmızı-Lâcivert'tir.

GÜLSPOR KULÜBÜ: 1954 yılında kurulmuştur. Forma renkleri Bordo- Beyaz'dır.

ISPARTASPOR KULÜBÜ: Isparta ilinin adını taşıyan spor kulübü olarak 29 Ekim 1967 günü o zamanlar Isparta Tümen Komutanı olan Cumhurbaşkanı Kenan Evren tarafından kuruldu. Forma renklerini gül diyarı Isparta'nın pembe gülü ile yeşil yaprağından aldı (Yeşil-Pembe). Başta futbol olmak üzere çeşitli spor dallarında gösterdiği olumlu faaliyet ile dikkati çeken bir kulüp oldu.

HOTEL
GÜLİSTAN

AİLECE RAHAT VE HUZUR İÇİNDE KALABİLECEĞİNİZ TÜM KONFORA HAİZ, BANYOLU, TELEFONLU ODALARI, LOBİ, KAHVALTI VE VİDEO SALONU İLE KALORİFERLİ, ASANSÖRLÜ, ÇELİK EMANET KASALARI İLE MÜŞTERİLERİNİN HİZMETİNDEDİR.

Tel: 14422-14085-14086
Mimar Sinan Cad. No: 31/B-ISPARTA